

Paradigma'nın Gündemindekiler

Kant, Saf Aklın Eleştirisi

G. Steiner, Babil'den Sonra: Dilin ve Tercümenin Boyutları

Joseph Rouse, Bilgi ve İktidar/Bilimin Politik Felsefesine Doğru

M. Sheikh, İslâm Felsefesi Terimleri Sözlüğü

Robert A. Nisbet, Sosyolojik Gelenek

Hugh J. Silverman, Tekstüaliter

Ralph Waldo Emerson / Denemeler ve Konuşmalar

W. T. Jones, Batı Felsefesi Tarihi (III, IV ve V. Cilt)

Dermot Moran, Fenomenolojiye Giriş

Paul Ricoeur, Yorumların Çatışması (II. cilt)

Bryan Magee, Wagner ve Felsefe

İnsanın Yazgısı

Nikolay Berdyaev

İnsanın Yazgısı (The Destiny of Man)

Nikolay Berdyaev

İngilizceye Çeviri

Natalie Duddington

Türkçesi

Hüsamettin Arslan

Editör

Ekrem Ayyıldız

Bu kitabın yayın hakları **Paradigma Yayıncılık**'a aittir; hiçbir bölümü yayıncının izni olmaksızın fotokopi ve bilgisayar dahil hiçbir elektronik ya da mekanik araçla yeniden üretilemez, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

1. Baskı, Paradigma, İstanbul, Mayıs 2012

Dizgi-Mizanpaj

Hülya Aşkın-Bilen

Kapak

Bakış Grafik

Baskı

Eren Ofset

ISBN: 978-975-7819-84-4

Paradigma Felsefe Serisi: 58

1. Felsefe; 2. Etik; 3. Felsefî Antropoloji; 4. Teoloji, Din Felsefesi, Teodise;
5. Teolojik Egzistansiyalizm, Spiritüalizm, Mistisizm;
6. Ontoloji ve Epistemoloji; 7. İnsan/Anlam Bilimleri ve Doğa Bilimleri;
8. Sosyal Bilimler, Hukuk Felsefesi, Devlet Felsefesi, İdeolojiler ve İnsan;
9. Kişilikçilik/Şahsiyetçilik ve Bireycilik.

PARADİGMA YAYINCILIK

Alemdar Mah. Çatalçeşme Sok.

Yücer Han No: 42/3-5 – 34110

Cağaloğlu/İSTANBUL

Tel: (0 212) 528 19 28

Faks: (0 212) 526 81 52

[www. paradigmakitap.com](http://www.paradigmakitap.com)

info@paradigmakitap.com

İnsanın Yazgısı

Nikolay Berdyaev

Türkçesi:
Hüsamettin ARSLAN

Nikolai Alexandrovich Berdyaev (1874 - 1948): Kiev’de aristokratik bir asker ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Büyük bir kütüphanesi bulunan bir eve doğacak kadar şanslıydı; çocukluğu bu kütüphanede okuyarak yalnızlık içinde geçti. Hegel’i, Schopenhauer’ı ve Kant’ı okuduğunda henüz on dördündeydi. Birçok dili yüksek düzeyde biliyordu. 1894’te Kiev Üniversitesi’ne girdi. 1890’lı yıllar Rus entelijansiyası ve öğrenciler arasında devrim coşkusunun tavan yaptığı yıllardı. Marksizmi seçti. 1890’da bir öğrenci gösterisinde tutuklandı ve üniversiteden atıldı. Daha sonra yasadışı faaliyetlere katıldı ve Merkezî Rusya’da üç yıl sürgün hayatı yaşadı. 1904’te Lydia Trusheff’le evlendi ve Saint Petersburg’a taşındı. Entelektüel ve spiritüel tartışmalara katıldı ve sonunda Marksizmden koparak felsefeye ve spiritüaliteye/maneviyata odaklandı. Berdyaev ve Trusheff, Trusheff 1945’te ölene kadar birbirlerine bağlı kaldılar. Berdyaev Ortodoks Hristiyanlığa inanıyordu; fakat bir kurum olarak Kilise karşısında eleştirildi. 1913’te yayınladığı bir makalede Rus Ortodoks Kilisesi Ruhani Meclisi’ni eleştirdiği için dine saygısızlıkla suçlandı ve ömür boyu Sibiry’a sürülmekle tehdit edildi. Birinci Dünya Savaşı ve Bolşevik Devrim yargılanmasını engelledi. Hristiyan universalizmi savunuyordu. Genellikle “Hristiyan egzistansiyalist” mistik olarak görüldü. Otoriter olması dolayısıyla ve devletin bireyin özgürlüğüne tahakkümüne izin verdiği için Bolşevik rejime karşı çıktı. 1922’de düşünceleri Bolşevik hükümetçe tehlikeli bulunan ve özenle seçilmiş önde gelen yazar, akademisyen ve entelektüellerden oluşan 160 kişilik bir grupla “filozoflar gemisi” denilen bir gemiyle sürgüne gönderildi. Bu grupta yer alanlar ne Çarlık rejiminden yanaydılar ne de Bolşevik rejimden; yalnızca daha demokratik bir yönetim istiyorlardı. Berdyaev ve diğerleri önce Berlin’e gittiler; fakat Weimar Almanya’sının ekonomik ve politik durumu iyi değildi; bu yüzden Berdyaev çifti 1923’te Paris’e taşındı ve Paris’te yaşadı. Kitaplarını bu dönemde yazdı; evinde yazı masasının başında öldü.

Berdyaev’in Eserleri:

(İlk tarih Rusça baskılar, ikinci tarih İngilizce baskılar için)

- *The Meaning of the Creative Act* (1916) 1955
- *Dostoevsky* (1923) 1934
- *The Meaning of History* (1923) 1936
- *The End of Our Time* (1924) 1933
- *Leontiev* (1926) 1940
- *Freedom and the Spirit* (1927-28) 1935
- *The Russian Revolution* (1931) (Antoloji)
- *The Destiny of Man* 1931 (1937) (elinizdeki kitap)
- *Christianity and Class War* (1931) 1933
- *The Fate of Man in the Modern World* (1934) 1935
- *Solitude and Society* (1934) 1938
- *The Bourgeois Mind* (1934) (Antoloji)
- *The Origin of Russian Communism* (1937) 1955
- *Christianity and Anti-semitism* (1938) 1952
- *Slavery and Freedom* (1939)
- *The Russian Idea* (1946) 1947
- *Spirit and Reality* (1946) 1957
- *The Beginning and the End* (1947) 1952
- *Towards a New Epoch* (1949) (Antoloji)
- *Dream and Reality: An Essay in Autobiography* (1949) 1950
- *The Realm of Spirit and the Realm of Caesar* (1949) 1952
- *The Divine and the Human* (1949) 1952
- *Truth and Revelation* 1953

Hüsamettin Arslan:

1956 Mesudiye-Ordu doğumlu. Halen Uludağ Üniversitesi Fen-Ed. Fakültesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyesi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Tarih Bölümü mezunu. Aynı bölümde yüksek lisans yaptı. Doktora aşamasında alan değiştirdi ve “bilgi sosyolojisi ve bilim sosyolojisi” konulu doktora tezini İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü’nde yaptı. *Epistemik Cemaat/Bir Bilim Sosyolojisi Denemesi* (Paradigma, 1992; ikinci baskı 2007) bilim sosyolojisi alanında Türkiye’de yapılmış ilk akademik çalışmadır. Yegâne entelektüel hobisi felsefe okumak. Arslan’ın akademik dergilerde yayınlanan yazıları dışında yayınlanmış bir kitabı daha var: *Jöntürkler, Jönkürtler, Muhafazakârlar/Mechul Okurla Söyleşiler* (Paradigma, 2009).

Derleme ve çeviri: *İnsan Bilimlerine Prolegomena/Dil, Gelenek, Yorum* (Paradigma, 2002); *Hermeneutik ve Hümaniter Disiplinler* (Paradigma, 2002); *Retorik, Hermeneutik ve Sosyal Bilimler* (Paradigma, 2002);

Çevirileri: I. Lakatos ve A. Musgrave (ed.), *Bilginin Gelişimi ve Bilginin Gelişimiyle İlgili Teorilerin Eleştirisi* (Paradigma, 1992); Chalmers, A., *Bilim Dedikleri* (ilk baskı 1992; gözden geçirilmiş baskı Paradigma 2007); Barnes, B., *T.S. Kuhn ve Sosyal Bilimler* (gözden geçirilmiş baskı, Paradigma, 2008); John W. Murphy, *Postmodern Sosyal Analiz ve Postmodern Eleştirisi* (Paradigma, 2000); Ellul, J., *Söziün Düşüşü* (Paradigma, 3. baskı, 2012); Woolgar, Steve, *Bilim: Bilim İdesi Üzerine Sosyolojik Bir Deneme* (Paradigma, 1999); Falzon, C., *Foucault ve Sosyal Diyalog* (Paradigma, 2001); Toulmin, S., *Kozmopolis* (Paradigma, 2002); W. J. T. Mitchell, *İkonoloji: İmaj, Metin, İdeoloji* (Paradigma, 2005); Gadamer, H.-G., *Hakikat ve Yöntem I ve II* (İsmail Yavuzcan’la birlikte, Paradigma, 2008-2009); Kearney, Richard, *Çağdaş Filozoflarla Söyleşiler* (Paradigma, 2010). Kathleen M. Wheeler, *Romantizm, Pragmatizm ve Dekonstrüksiyon* (Paradigma, 2011); Zimmerman, Michael E., *Heidegger: Moderniteyle Hesaplaşma/Teknoloji, Politika, Sanat* (Paradigma, 2011). Thomson, Iain D., *Heidegger: Ontoteoloji/Teknoloji ve Eğitim Politikaları* (Paradigma, 2012). Wolin, R. *Heidegger’in Çocukları* (Paradigma, 2012); Berdyaev, N. *İnsanın Yazgısı* (Paradigma, 2012)

İçindekiler

Birinci Kısım

İlkeler

Birinci Bölüm

Etik Bilgi Problemi	3
1. Felsefe, Bilim ve Din	3
2. Özne ve Nesne. Bilgide Objektifikasyon	13
3. Etik'in Görevi	20
4. Etik'in Temel Problemi: İyiliğin ve Kötülüğün Kriteri	22

İkinci Bölüm

İyi/İyilik ile Kötünün/Kötülüğün Kaynağı	31
1. Tanrı ve İnsan	31
2. Düşüş. İyi ile Kötü'nün Kaynağı	46

Üçüncü Bölüm

İnsan	59
1. Felsefi Artropolojinin Problemleri, Antropolojik Teori Tipleri	59
2. Personalizm. Kişilik ve Bireysellik. Kişilik ve Toplum	71
3. Seks/Cinsiyet. Maskülin/Erkek ve Feminen/Dişi ..	79
4. Bilinç ve Bilinçdışı	86
5. İrade Özgürlüğü ve Etik	100

İkinci Kısım

İyiliğin ve Kötülüğün Berisindeki Ahlak

Birinci Bölüm

Yasa Etiği	107
1. İyilik - Kötülük Düalizmi	107
2. Primitif Ahlaki Bilinç	111
3. Yasanın Sosyal Karakteri	116
4. Normatif Etik. Ferisilik/İkiyüzlülük (Pharisaism) ..	122

İkinci Bölüm

Kurtuluş Etiği	131
1. İneyet'e/Lütuf'a Bağlı İyilik	131
2. İncil Ahlakı ve Musevi Yorumcuların ve Ferisilerin Ahlakı	137
3. Hristiyanlığın Günahkarlara ve Kirlenmişlere Yönelik Tutumu	143
4. Güç Ahlakı Olarak Hristiyan Ahlakı	146
5. İzdırıp, Çilecilik, Aşk/Sevgi	149
6. İncil'in Tanrı'nın Krallığı'ndan Gelen Mesajı	155

Üçüncü Bölüm

Yaratıcılık Etiği	161
1. Yaratıcılığın Doğası	161
2. Ahlaki Eylemlerin Yaratıcı Bireysel Karakteri	169
3. Ahlaki Hayatta Tahayyülün Rolü. Enerji Etiği	180

Dördüncü Bölüm

Etiğin Somut Problemleri	195
1. Ahlaki Hayatın Trajik ve Paradoksal Karakteri	195
2. Doğru ve Yalan Üzerine	203
3. Vicdan ve Özgürlük. Saf Vicdanın Eleştirisi	210
4. Korku, Terör ve Acı. Sıkıntı ve Sıradanlık. Fantazmalar	218
5. Sevgi ve Merhamet	234

6. Devlet, Devrim ve Savaş	243
7. Sosyal Sorun, Emek ve Teknik İlerleme	262
8. Seks, Evlilik ve Sevgi	286
9. İnsan İdealleri. Yetenekler Doktrini	295
10. Etik'te Sembolizm ve Realizm	299

Üçüncü Kısım

Son Şeyler Hakkında – Eskatolojik Etik

Birinci Bölüm

Ölüm ve Ölümsüzlük	305
---------------------------------	------------

İkinci Bölüm

Cehennem	325
-----------------------	------------

Üçüncü Bölüm

Cennet – İyiliğin ve Kötülüğün Ötesi	347
---	------------

İndeks	365
---------------------	------------

“It is sad not to see any good in goodness/
İyilikte hiçbir iyilik görememek ne kadar üzücü”
GOGOL (1846 günlüğünden)

Birinci Kısım

İlkeler

Birinci Bölüm

Etik Bilgi Problemi

1. Felsefe, Bilim ve Din

Kitabıma Alman geleneğine uygun şekilde epistemolojik bir gerekçelendirmeye başlamak niyetinde değilim. Tam tersine bir epistemolojik suçlamayla, ya da daha doğrusu, epistemolojiye epistemolojik suçlamayla başlamak istiyorum. Epistemoloji felsefi bilginin gücüne ve geçerliliğine kuşkunun ifadesidir. Bu, bilginin mümkünliğini ortadan kaldıran bir bölünmeye imada bulunur. Kendilerini epistemolojiye vakfeden düşünürler nadiren ontolojiye varırlar. İzledikleri patika gerçekliğe götüren patika değildir. Bergson, M. Scheler ve Heidegger gibi çok yaratıcı modern filozoflar epistemolojiye pek ilgi duymamıştır. İnsan gerçek varlığı bilme gücünü yitirmiş, gerçekliğe nüfuzunu yitirmiş ve bilginin incelenmesi düzeyine inmiştir. Ve bilginin peşinde olduğu için insan artık bilgiyle karşı karşıyadır, varlıkla değil. Fakat kimse varlığa ulaşamaz — yapılabilecek en iyi şey varlıktan yola çıkmaktır. “Varlık” terimini kullanırken, Aziz Thomas Aquinas’ın gibi eleştirel bilgi teorisini önceleyen belirli herhangi bir ontoloji sistemine atıfta bulunmuyorum. Bir şekilde eleştiri-öncesi/pre-kritik, dogmatik metafiziğe dönüşün artık mümkün olmadığına inanıyorum. Söylemek istediğim,

realitenin kendisine, yani fiili hayata dönmemiz ve idrak faaliyetinin değerini ortadan kaldıran düaliteyi/ikiliği aşmamız gerektiğidir. Felsefi bilginin bu düaliteye ve eleştirel refleksiyona/tefekküre maruz kalması kaçınılmaz bir şeydi; bu olay Avrupa’da felsefenin patikası; iç dramatik yazgısıydı. Hayatın somut olgularından bağımsız olduğu iddiasında bulunan eleştirel teorinin kendisi Avrupa hayat ve kültürünün ifadesiydi. O evrensel olma iddiasında bulunan çok daha yüksek ve sofistike bir Avrupa “aydınlanması” formuydu. Kant antik felsefe ile Anglo-Fransız rasyonalist felsefe faaliyetini sürdürdü, fakat aydınlanma anlayışını hatırı sayılır ölçüde derinleştirdi. Akıl kendisine hakim olmaya, sınırlarının ve imkanlarının farkına varmaya çalışır. Akıl kendisini Kant’ta sınırlar, Hegel’de sonsuzluğa doğru genişletir.¹ Grek felsefesi ile Ortaçağ felsefesinin dogmatik ontolojisi aklın eleştirisine direnemezdi; pre-kritik felsefe yapma formlarına dönmesi imkansızdı. Descartes’ın bile ve aslında modern felsefenin tümünü reddeden modern Thomasçılığın bile neo -Thomasçılık ile karşı karşıya kalması ve eleştirel refleksiyona maruz kalması kaçınılmazdı. Mesele, bilginin eleştirisinin, yani aklın kendisi hakkındaki refleksiyonunun iddia edildiği gibi soyut bir teori değil, canlı tecrübe olmasıdır. Bilgi ne kadar kuvvetle kendisini hayatın karşı kutbuna yerleştirirse yerleştirsin ve hayatı bilme imkanından ne kadar kuşku duyarsa duysun, kendisi de hayatın bir parçasıdır; hayatın ürünüdür ve hayatın yönelimlerini yansıtır. Aynı şey epistemolojik düşünce için de geçerlidir. Epistemolojik düşünce bir hayat tecrübesidir ve böyle bir tecrübe kolayca iptal edilemez: ona yalnızca baştan sona yaşanabilir ve bir başka tecrübeyle; kaçınılmaz şekilde bir parçası olarak ilk tecrübeyi içeren daha tam bir tecrübeyle aşılabılır. Bilgi ile bilen öznenin karşısında duran bir nesne sayılan varoluş arasındaki karşıtlık birincil değil, ikincil bir şeydir; refleksiyonun ürünüdür. Birincil olgu, bilginin kendisinin bir realite olması ve realite içinde gerçekleşmesidir. Epistemolojinin en berbat varsayımlarından biri, bilginin kendi dışında duran, bir şekilde ona yansıyarak ifadesini bulması gereken nesnelerle ilgili olduğudur. Fakat eğer bir spiritü-

¹ Kroner şu kitabında doğru şekilde bunu vurgulamıştır: *Von Kant bis Hegel*.